

Bilim Söyleşilerine Küçük Bir Ara

Özlem Ak

2014 yılında başlayan TÜBİTAK *Bilim ve Teknik* dergisi bilim söyleşileri 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında da devam etti.

Türkiye çapındaki devlet okullarında, bilim ve sanat merkezlerinde ve askeri liselerde yapılan bilim söyleşileriyle 10 binden fazla öğrenciyi ulaştı. Bilim insanlarıyla öğrencilerin bir araya geldiği bilim söyleşilerinde dünyada ülkemizi başarıyla temsil eden, başarılı araştırmalara imza atmış bilim insanlarının yanı sıra TÜBİTAK Ödüllü bilim insanları öğrencilerin ilgisini çekecek, bilime karşı merak duymalarını sağlayacak örnek hayat hikâyelerini ve araştırma konularını anlattılar.

Bilim söyleşilerimiz 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında da devam edecek. *Bilim ve Teknik* dergisi bilim söyleşileri dışında TÜBİTAK'ın diğer popüler bilim dergileri *Bilim Genç*, *Bilim Çocuk* ve *Meraklı Minik* dergilerinin bilim söyleşileri de öğretmenlerle ve kendi yaş gruplarına uygun öğrencilerle sürecek. Bu vesile ile bilim söyleşilerinin kendi okullarında da yapılmasını talep eden öğrencilere, öğretmenlere, okul yöneticilerine ve bilim söyleşilerine katkı yapan tüm bilim insanlarımıza çok teşekkür ederiz.

Bir bilim söyleşisinde görüşmek üzere...

Çok Gezenin Çok Virüsü Var

Özlem Ak

Bir kişinin sahip olduğu her bir virüs suşu (bir virüsün farklı alt türleri) kişinin nerelerde bulunduğu ile ilişkili. İngiltere ve ABD'den bir grup araştırmacı tek bir kişide farklı herpes virüs suşları bulunduğunu tespit etti. Bilim insanları bu suşların kişinin seyahat ettiği yerlerle ilgili bir çeşit kayıt olduğunu düşünüyor. Eğer öyleyse virüslerin DNA dizimlerini ortaya çıkarmak gelecekte adli olayların çözümünde bir araç olarak kullanılabilir.

Eğer ABD'de ya da Avrupa'da yaşıyorsanız herpes virüsüne sahip olma ihtimaliniz diğer bölgelerde yaşayanlara oranla %60 daha fazla. *Herpes simplex* virüsü (HSV-1) kişiyi genellikle çocukluk çağında enfekte eder ve dudakta hayat boyu yaygın olarak görülen uçuğa neden olur. Kişinin HSV-1'in hangi suşunu taşıdığı, yaşadığı yere bağlı olarak değişiyor. Araştırmayı yapan ekip öncelikle virüsün Asya, Afrika, Avrupa ve Kuzey Amerika kökenli olması nedeniyle farklı genetik kompozisyona sahip olduğunu gösterdi. Yaptıkları son araştırmada ise ekip ABD'li bir gönüllünün uçğundan aldıkları örnekten virüsün DNA dizilimini çıkardı. Bu kişinin tek bir suşa değil, iki suşa ev sahipliği yaptığı ortaya çıktı. Bu suşlardan biri

Avrupa ve Kuzey Amerika'da, diğeri ise Asya'da yaygın olarak görülüyor. Araştırmacılar bu kişinin Asya'da yaygın görülen suş ile 1950'de Kore Savaşı'nda asker iken enfekte olduğunu düşündü. Ekibin araştırmacılarından ve Lancaster Üniversitesi'nden Derek Gatherer farklı HSV-1 suşlarını tespit edebilmek için daha hassas dizileme yöntemleri kullanmayı planlıyor. *Virology* dergisinde yayımlanan bu çalışmanın adli araştırmalara ivme kazandıracığı düşünülüyor. Son zamanlarda bilim insanları çürüten cesetlerdeki bakteri ve küfleri inceleyerek ölüm saatini tahmin edebiliyor. Bu araştırmayla da adli bilim araştırmacıları gelecekte dizilimini yaptıkları virüs DNA'ları sayesinde suç mahalli konusunda ipucu elde edebilecekler.

